

Ljós varpast á harðskap í familjuni

Vinnumálaráðið fer í omandi mánað at halda stóra ráðstevnu í Norðurlandahúsinum, har ljós verður varpað á harðskap í familjuni, og hvussu hetta ávirkar tey, ið verða útsett fyri harðskapi eins og hvussu tað ávirkar børnini

Leo Poulsen

Evnini, ið verða tikn upp á ráðstevnuni, eru millum onnur hesi:

- avbjóðingar hjá fakfólkum í sambandi við fráboðanarskyldu
- viðgerð av harðligum monnum
- børn og ung í harðskapsraktum heimum
- føroysk gransking av børnum, sum hava verið fyri harðskapi
- kynsligur ágangur móti børnum, og hvussu fakfólk kunnu handfara tilíkar støður
- barnakonur, sum hava verið fyri harðskapi, og umhvørvið, sum nýfðdda barnið verður borið í

• unnustuharðskapur
• harðskapsraktar familjur í Føroyum

Vitan er grundleggjandi amboð hjá fakfólkum og myndug leikum til tess at kunna varnast harðskaps-eyðkenni og at hjálpa teimum,

sum liva við harðskapi. Tá tað snýr seg um at steðga harðskapi vísa kanningar, at skjót inntriv geva bestu úrslit, tí tey kunnu bæði steðga og fyrirbyggja. Tað er nevniliga tíggu ferðir sannlíkari, at dreingir, sum hava verið

fyri harðskapi, sjálvir verða harðligir sum vaksni, sigur Vinnumálaráðið í upplegginum til ráðstevnuna.

Víst verður á, at aðrar kanningar eisini vísa, at gentur, sum eru fyri harðskapi, kunnu verða harðligar

sum vaksnar. Somuleiðis er vandi fyri, at børn, sum hava verið fyri harðskapi ella hava upplivað hann, góðtaka harðskap seinni í lívinum.

Tí hava fakfólk og myndugleikar ein avgerandi leiklut fyri at fyrirbyggja og

steðga harðskapi, verður sagt í upplegginum.

Setir krøv

Harðskapur er einki ókent fyribrigdi, og er helst meiri vanligt, enn fólk geva sær far um.

Harðskapur í einum heimi er ein sera álvarsamur trupulleiki hjá øllum í familjuni. Hetta er galdandi fyri tann, ið er fyri harðskapi, fyri børn í familjuni og eisini tann, ið fremur harðskapin. Avleiðingarnar kunnu verða álvarsom líkamlig og sálarlig mein, bæði her og nú og seinni í lívinum. Angist, lágt sjálvsvirði, tunglyndi og svøvntrupulleikar eru bert nøkur eyðkenni, sum harðskapsrakt kunnu hava. Hartil kunnu børn, sum liva við harðskapi, hava trupulleikar í vinaløgum, vera aggressiv, klára seg illa í skúlanum og fáa langtíðar trupulleikar so sum trauma, sigur Vinnumálaráðið í upplegginum til ráðstevnuna.

Hetta setir sum kunnugt stór krøv til teirra, sum koma í samband við harðskapsraktar familjur, ikki minst tá talan er um børn.

Ráðstevnan verður sum nevnt í Norurlandahúsinum 19. september.

Led-ljós kunnu kollvelta orkunýtsluna

Á kunnandi fundi í gjár greiddu nevndarformaður og stjóri í fyrítøkuni Ledfo frá um fyrimunirnar við led-ljósum, og hvussu hesi kunnu verða við til at kollvelta orkunýtsluna og harvið útlátið av CO2

Leo Poulsen

Tað finnast 34 fyrimunir við at nýta led-ljós heldur enn vanligu gløðiperuna.

Tað staðfesti Tróndur Djurhuus, nevndarformaður í Ledfo, ið er ein fyrítøka, sum hann saman við Toni Dam stovnaði fyri smáum tveimum árum síðani.

Teir hava lagt seg eftir at ment ledljós, ið verða framleidd við diodum. Hetta merkir millum annað, at ljósini ikki útvikla hita, tey eru munandi meiri haldbær enn vanlig ljós, tey eru ikki á nakran hátt vandamikil, heldur ikki sum burturkast og tey krevja munandi minni orku enn traditonellu ljósini.

- Diodurnar verða framleiddar í USA fyri tað mesta, men ljósini sjálv verða framleidd í Kina. Vit hava samstarvsavtalur við fimm fyrítøkur í Shenzhen, sum er

kinesiska svarið upp á Silicon Valley í USA, og har hava vit verið við at ment ljósini til føroyska marknaðin niður í minstu skrávu, sigur Tróndur Djurhuus, ið er nevndarformaður í Ledfo, har Toni Dam er stjóri.

Nevndarformaðurin greiddi frá, at hjá teimum verður sjálvandi trupult at kappast móti heimsfyrítøkum so sum Osram og Phillips, sum jú eiga meginpartn av húsarhalds marknaðinum.

- Vit eru í einari serstøðu á øðrum økjum í Føroyum. Vit eiga heimsins størsta fiskiflota lutfalsliga, og vit eiga heimsins dugnaligastu sjófólk. Og tað er á tí økinum, at vit veruliga kunnu verða ikki bert kappingarførir, men eisini fremstir á økinum, sigur Tróndur Djurhuus.

Royndarskipan

Teir hava tí í meiri enn eitt ár

havt samstarv við føroyska fiskiflotan, serliga tvey grønlendsk skip og so føroyska Havborg.

- Føroyskir maskinmenn eru serstakliga dugnaligir, og vit hava eitt stak gott samstarv við fleiri teirra. Allir hava verið til reiðar at royna okkara ledljós í dekksljósum og øðrum ljósum umborð, eitt nú í maskinrúminum. Hetta hava verið royndir, ið hava hepnast sera væl, sigur Tróndur Djurhuus.

Tey, ið kenna til sjólívið, vita dekksljós ofta mugu skiftast vegna veður og vind, men royndirnar umborð á føroyska og grønlendsku skipunum hava verið góðar higartil.

- Vit hava havt okkara dekksljós umborð í eitt ár nú, og higartil hevur ikki verið neyðugt at skift eitt einasta ljós, tað verið seg dekksljós ella ljósrør í maskin-

Toni Dam er stjóri í Ledfo, meðan Tróndur Djurhuus er nevndarformaður. Tróndur greiddi frá um fyrimunirnar við at nýta Ledljós fyri fullsettari matarhøll hjá PM heilsølu, har politikarar og vinnulív áhugað lýddu á

rúmunum, sigur Tróndur Djurhuus.

Eisini hava teir royndar koyrt gøtuljós í Tórshavnar kommunu, eins og Sløkkiliðið í Tórshavn hevu skift projektørar úti og ljósrør inni, og

bæði kommunan og sløkkiliðið eru stak væl nøgd við ikki bert ljósgóðskuna, men eisini við tær munandi sparingarnar, ið hetta førir við sær.

- Royndir hava víst, at við at nýta ledljós minskar tú um

orkunýtsluna við umleið 75%, og tað merkir eina sparina á 42.000 MWT um árið. Og tað sparir okkum samstundis fyri tígjutúsundtals tons av CO2 utláti um árið, sigur Tróndur Djurhuus.